

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

КІЇВСЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

16 листопада 2006 року

№35 (2770)

Парламентські слухання про вступ України до СОТ

Виступ ректора НТУУ "КПІ" М.З. Згуровського

Вельмишановний Олександре Олександрович!
Вельмишановні народні депутати!

Прийняття рішення про швидкий вступ до СОТ чи його відтермінування з огляду на захист вітчизняних виробників фактично зводиться до вибору або ринкової моделі розвитку економіки, або ізольованої від зовнішнього світу, в якій політичні механізми переважають ринкові. В цьому випадку важливо визначитися, що ми розуміємо під захистом свого виробника: ізоляцію від конкурентного середовища, що неминуче приведе до подальшого послаблення цього виробника, чи створення умов для його входження в це середовище, що дає йому шанс стати конкурентоспроможним. Тому

не маючи альтернативи щодо вступу до СОТ, Україна також не має альтернативи щодо стратегії свого подальшого розвитку. Головні проблеми, які Україна має подолати на цьому шляху, бачаться такими:

1. Насамперед необхідно створити керовану інноваційну модель розвитку країни шляхом утвердження системи державних пріоритетів і заснування на цій основі низки стратегічних програм (для України їх не повинно бути більше 10), які об'єднують в єдиному комплексі власні наукові розробки, власне кадрове супроводження, вітчизняний виробничий сектор і бізнес.

2. Виходячи з того, що в розвинутих економіках, з якими

Україна змушена буде конкурувати, додана вартість продукції створюється виключно за рахунок нових знань та інтелектуальної складової, мають бути повернуті до головних продуктивних сил наука, передова освіта та інновації. Ефективним кроком до вирішення цієї проблеми було б законодавче посилення зв'язків між ними та перегляд законодавства України про інноваційну діяльність з урахуванням країнного світового досвіду. Зокрема, Закон України про технопарки надав основні мотивації учасникам інноваційного процесу у вигляді податкових і митних пільг. В умовах України це призвело до конкурентної боротьби учасників проектів за одержання зазначеных пільг, замість забезпечення конкурентної боротьби їхньої продукції на ринках. Як наслідок, за п'ять років чинності Закону 80% продукції технопарків виявилося не конкурентоспроможною. Крім того, діяльність технопарків не була територіально орієнтованою, що виключило мотивацію місцевої влади на розвиток регіональних інноваційних середовищ.

Тому замість надання зазначених пільг, доцільно створити привабливі й мотиваційні умови для взаємодії основних учасників інноваційного процесу.

Це високотехнологічні компанії, що конкурують на внутрішніх і зовнішніх ринках, конкурентоспроможні наукові групи, які забезпечують ці компанії постійним потоком ноу-хау, факультети і кафедри університетів, які готовують для них якісний людський капітал, інвестиційні і венчурні фонди, що підтримують інноваційний процес, бізнес-структурі, що виводять інноваційну продукцію на ринки. Сьогодні існує законодавство створює досить суттєві перепони для ефективної взаємодії цих учасників інноваційного процесу.

І головне, послідовні кроки мають бути здійснені для формування суспільної свідомості громадян країни, з метою чіткого розуміння, хто між кем шляхи ми маємо подолати. Це означає, що без рішучої державної політики, без стимулювання людської активності і консолідації країни досягнення зазначених цілей буде неможливим.

Дякую за увагу!

Виступ М.З.Згуровського

раціональною для України залишається лише одна можливість: чим швидше вона приєднеться до СОТ, тим менших втрат у стратегічній перспективі зазнає її економіка. При цьому визначального значення набуває стратегія діяльності України в цій організації. Масмо дві альтернативи: залишатися сирівینопереробною і низькотехнологічною країною чи переорієнтуватися на пріоритетний науково-технологічний та інноваційний шлях розвитку.

Наслідки від первого сценарію дуже легко передбачити. Вони зведуться до максимізації економічної екологічно неблагодійного сировинного експорту з одночасним збільшенням високотехнологічного товарного імпорту. Деградуючий ринок праці підітвояхне країну до подальшого послаблення вітчизняної науки і зниження освітнього рівня нації. Тому,

чи, які забезпечують ці компанії постійним потоком ноу-хау, факультети і кафедри університетів, які готовують для них якісний людський капітал, інвестиційні і венчурні фонди, що підтримують інноваційний процес, бізнес-структурі, що виводять інноваційну продукцію на ринки. Сьогодні існує законодавство створює досить суттєві перепони для ефективної взаємодії цих учасників інноваційного процесу.

І головне, послідовні кроки мають бути здійснені для формування суспільної свідомості громадян країни, з метою чіткого розуміння, хто між кем шляхи ми маємо подолати. Це означає, що без рішучої державної політики, без стимулювання людської активності і консолідації країни досягнення зазначених цілей буде неможливим.

Дякую за увагу!

На засіданнях Вченої та адміністративної рад

На початку засідання Вченої ради, що відбулося 6 листопада, ректор університету академік НАН України М.З. Згуровський поінформував присутніх, що на прохання професора В.О. Румбешті закінчено строк його діяльності як членою секретаря Вченої ради університету. Від імені присутніх ректор тепло подякував Валентину Олександровичу за піднім багаторічну, понад 30 років, роботу на цій посаді. В.О. Румбешті було вручено відзнаку Вченої ради та художнє поєднання із зображенням першого корпусу КПІ. На посаду членою секретаря було рекомендовано і затверджено доц. Анатолія Анатолійовича Мельниченка, що працював помічником ректора.

Професору В.С. Коваленку за визнання його заслуг та досягнень школи лазерної техніки і технології, яку він очолює, було вручено диплом Лазерного інституту США.

Атестат професора було вручено викладачу кафедри фізики металів Т.А. Ройк. М.З. Згуровський із ювілейним днем народження поздоровив зав. кафедри математичного аналізу та теорії ймовірностей професора В.В. Булдигіна.

За доповідю професора В.І. Шевчукова було заслушано перше питання порядку денного про виконання програми університету з викладання дисциплін українською мовою.

У виступі було наведено динаміку стану справ у цьому напрямку за період 2001-2006 рр. Середній показник в цілому по НТУУ "КПІ" на сьогодні становить 60,5% проти 40% у 2001 р. За даними соціологічного опитування, 65% студентів вважають українську мову рідною, 55% студентів, як зміни на країні протягом останніх 3-5 років, оцінюють своє ставлення до української мови, 65% студентів висловилися за потребу вивчення української мови саме для того, щоб відчувають свою національну ідентичність. При обговоренні цього питання у виступі М.З. Згуровського було, зокрема, зауважено, що із врахуванням європейського досвіду необхідно сприяти розвитку багатомовності в нашому університеті.

Наступним питанням порядку денного було заслушано доповідь проректора з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська робота та розвиток матеріально-технічної бази) М.В. Печеника про початок опалювального сезону та хід ремонтних робіт в університеті. У доповіді, зокрема, увагу керівників навчальних підрозділів було привернуто до необхідності довести до належного рівня індекс розвитку відповідних підрозділів. У

прийнятому рішенні серед іншого було рекомендовано департаментам адміністративно-господарської роботи та економіки і фінансів надати допомогу підрозділам у використанні коштів згідно із затвердженим кошторисом.

Із детальним аналізом стану справ в університеті при підготовці науково-педагогічних кадрів через аспірантуру і докторантuru виступив проректор університету з наукової роботи член-кореспондент НАН України М.Ю. Ільченко.

У доповіді по навчальніх підрозділах було розглянуто ефективність формування наукового резерву, зокрема, ефективність випуску з докторантур, відзначено проблеми аспірантур та докторантур, а саме дефіцит кадрів аспірантури.

Закінчення на 2-й стор.

СЬОГОДНІ
В НОМЕРІ:

1 Парламентські
слухання
про вступ
України
до СОТ

2 На
засіданнях...

2 Міжнародна
конференція

Чи потрібна
хімія
інженеру-
енергетику?

3 К.Г. Самофалову
— 85 !

4 Видатний
англійський
астроном
Е. Галлей

“Візії”
Вікторії
Осташ
Навчіть
нас мови!

ВІТАЄМО! ВІТАЄМО!

Костянтину Григоровичу Самофалову – 85 !

Вісімдесят п'ять виповнилось члену-кореспонденту Національної академії наук України, доктору технічних наук, професору, лауреату Державних премій СРСР та УРСР Костянтину Григоровичу Самофалову.

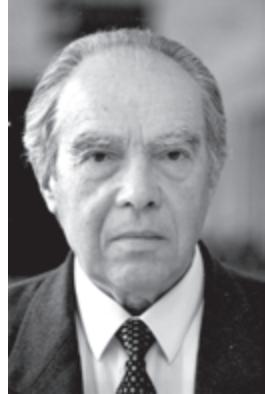
Народився К.Г. Самофалов 12 листопада 1921 р. у м. Дружба Сумської області. Після закінчення середньої школи був призваний до Чорноморського флоту. Початок Великої Вітчизняної війни застав Костянтина Григоровича в Одесі. Одним з перших добровольців-моряків зійшов він з бойового корабля, щоб у складі уставлених 1-го Морського полку захищати Одесу. 16 жовтня 1941 року він, у складі спеціальної групи моряків, підкриває портові споруди і останнім залишає Одесу. Потім була геройчна оборона Севастополя та Кавказу. З першою хвилю легендарного Керченського десанту К.Г. Самофалов у 1943-му повертається в Крим. Війна закінчилася для нього тільки в серпні 1945-го, в Порт-Артурі. Звитяжні подвиги Костянтина Григоровича в роках війни відзначені З-ма бойовими орденами та 6-ма медалями.

Жага до навчання привела старшину 1-ї статті К.Г. Самофалова до Київського політехнічно-

го інституту: відразу після демо-білізації він стає студентом електротехнічного факультету. Після закінчення КПІ, в 1951 році вступає до аспірантури. З 1954 року Костянтин Григорович на педагогічній роботі.

Саме тут повною мірою розкрився його непересичний талант педагога, організатора і вченого. Визначною віхою організаторської і педагогічної діяльності стало створення в КПІ першої на Україні кафедри обчислювальної техніки, яку Костянтин Григорович очолював з 1960 по 1990 рр. На базі кафедри обчислювальної техніки стараннями К.Г. Самофалова засновано першу на Україні кафедру прикладної математики, а також кафедру спеціалізованих комп’ютерних систем. Нині ці кафедри є базовими в Україні.

Неможливо переоцінити особистий внесок К.Г. Самофалова як педагога, вченого, організатора науки і вищої освіти в своєчасне забезпечення промисловості, науково-дослідних, академічних і

навчальних закладів висококваліфікованими інженерними та науковими кадрами з обчислювальної техніки.

Видатний учений і педагог К.Г. Самофалов створив у НТУУ "КПІ" і вивів на світовий рівень науково-педагогічну школу, яка представлена в Україні та в 12 країнах світу 50 професорами і 10 кафедрами інформатики обчислювальної техніки. Серед вихованців школи – академіки та члени-кореспонденти НАН України та академій інших держав. Науково-методичні праці К.Г. Самофалова стали класичними (12 підручників

різними мовами). Нині він очолює освітній напрямкомп’ютерної інженерії Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, як член фахової ради бере активну участь у реформуванні вищої освіти в Україні.

Педагогічно-організаційну діяльність Костянтина Григорович органично поєднує з підною наукою роботою. Талановитий

учений, автор понад 400 наукових праць, 19 монографій та 124 винаходів, К.Г. Самофалов здійснив великий внесок у фундаментальну теорію обчислювальної техніки. Він обґрутував новий напрям у науці і створив наукову школу з однорідних та комбінованих обчислювальних середовищ, що визначило створення вперше у світі інтегрованих матриць діелектричної пам'яті. Це видатне наукове досягнення світового рівня в 1989 році було удостоєно Державної премії СРСР в галузі науки і техніки. Значним, визнаним у світі внеском в теорію сучасних обчислювальних систем стала фундаментальна монографія "Основи теории многоуровневых вычислительных систем". К.Г. Самофалов особисто підготував 12 докторів і майже 100 кандидатів наук. Нині під його керівництвом успішно працюють над дисертаціями 6 аспірантів. Протягом 30 років Костянтин Григорович очолює спеціалізовану раду з приєдненням наукового ступеня доктора технічних наук.

Видатна науково-педагогічна та організаторська діяльність К.Г. Самофалова відзначена орденом Леніна (1990 р.), орденом "Знак пошани" (1986 р.). Він – лауреат Державної премії

УРСР в галузі науки і техніки (1978).

Член-кореспондент НАН України К.Г. Самофалов веде плідну організаторську та наукову діяльність в НАН України, є членом президії Національного комітету України міжнародної асоціації машинного модулювання IMACS, президії Наукового товариства радіоелектроніки і зв'язку України, членом ряду редакційних колегій авторитетних наукових періодичних видань, віце-президентом Товариства "Україна – Йорданія".

Колеги й учні Костянтина Григоровича цінують його за велику життєву мудрість, глибокі знання, широку ерудицію та активну позицію в науці і громадському житті. Високий професіоналізм, людяність, сердечність, порядність і принципівість, притаманні Костянтину Григоровичу, створили йому заслужений авторитет серед широкого кола фахівців з комп’ютерних технологій, колег, викладачів та студентів.

Вісімдесят п'ятирічний ювеліл Костянтин Григорович зустрічає в порівторчої зрілості та людської мудрості.

Колеги, друзі й учні бажають ювеліру міцного здоров'я, довгих років життя і подальших творчих здобутків.

Відомий англійський астроном, математик, геофізик, військовий інженер, близький друг Ньютона – Едмунд Галлей (точніше Халлі – Halley) народився 29 жовтня 1656 року в місті Хатгерстоні (поблизу Лондона) в сім'ї заможного міловара. Уже в школі він звернув на себе увагу видатними здібностями. Ще 16-річним школярем Галлей побудував свій перший сонячний годинник, потім виявив зміни варіації магнітної стрілки, а в 19-річному віці запропонував покращений спосіб визначення елементів планетних орбіт.

Захопившись математичними науками, в 17-річному віці Галлей вступив до Оксфордського університету, де вивчав поряд з математичними науками і філологію. Через багато років пізніше такі різні захоплення гармонійно поєдналися у його перекладах з арабської мови творів Птоломея і Аполлонія Поргського. Ще до закінчення університету ним планувало бажання якомога скоріше зайнятись астрономічними спостереженнями. У ті часи для північного зіркового небосхилу існував лише каталог Тихо Браге. Каталога ж зірок південного небосхилу, які через північне розташування обсерваторії Тихо Браге ним не спостерігались, взагалі ще не було. Галлей з юнацькою пристрастю вирішив заповнити цю прогалину. З цією метою він, за спеціальним дозволом короля, в ідбув на остров Святої Олени в Атлантичному океані, де за півтора року відстежив положення 341 зірки, що становили основу для складання каталога південних зірок, який був включений у третій том "Історії неба" Флемстіда. Перебуваючи на острові Св. Олени, 7 листопада 1677 р. Галлей спостерігав переміщення Меркурія по диску Сонця, що наштовхнуло його на ідею визначення важливісті астрономічної величини – паралаксу Сонця, і, отже, можливості визначення відстані від Землі до Сонця. Запропонуваний ним спосіб визначення паралаксу Сонця був використаний при проходжені Венери по диску Сонця в 1761, 1769, 1874 р. та пізніше.

Комета Галлея, 1986 р.

Галлей був у 1698 р. призначений капітаном невеликого корабля, який відбув у південні моря, досягнувши 52° південної широти. За два роки плавання було зібрано великий матеріал для вивчення варіації магнітної стрілки, що стало основою видання докладних магнітних карт.

Повернувшись додому в 1703 р., Галлей очолив астрономо-математичну кафедру в Оксфордському

університеті. Поглибивши знання з арабської мови, він переклав кілька книжок трактату Аполлонія про конічні перерізи і про пропорційне ділення в заданому відношенні.

У 1705 р. Галлей висловив припущення, яке назавжди пов'язало його ім'я з однією з найбільш визначних комет. Знайшовши спосіб обчислення за спостереженнями параболічних орбіт, він застосував його до визначення орбіт ряду комет, що

1758 р. і пройшла через перигелій в березні 1759 р.

Відтоді цю комету стали називати кометою Галлея. Вона поверталася у 1835, 1910, 1986 рр.

У 1715 р. Галлей опублікував статтю "Коротке півідомлення про причину солоності океану і кількох озер, що не мають стоку, з пропозицією визначити таким чином вік Землі". Малося на увазі, що після оцінки річного притоку солі до Світового океану та знаючи кіль-

кількістю Лакайля (1750 – 1754 рр.) та своїми, встановив наявність власного руху більш ніж у півсотні зірок. Отже, стародавня назва "нерухомі зірки" втратила сенс.

Дослідження Галлея в інших галузях науки теж залишили глибокий слід. Зокрема, він першим застосував молоду на той час математичну науку – теорію ймовірностей – в громадському житті і став засновником статистики в Англії (склав першу таблицю страхування, використавши новий підхід до вивчення смертності).

Галлей знайшов також барометричну формулу визначення висот, використав конічні перерізи для розв'язку кубічних і бівадратних рівнянь, запропонував метод обчислення логарифмів та тригонометричних функцій.

У 1720 р., на 64-му році життя, Галлей був призначений на пост директора Гринвічської обсерваторії, отримавши пов'язане з цим звання "Королівського астронома". На цій посаді особливу увагу Галлей приділив дослідженю руху Місяця з наміром дати міцне обґрутування для застосування астрономії до мореплавства і, зокрема, до визначення в морі географічної довготи. За розв'язок цього завдання віда присвоєна велика премія. Для його розв'язку треба було скласти точні таблиці руху Місяця, а отже провести і численні спостереження та уточнити теорію руху Місяця, що було надзвичайно складною проблемою небесної механіки. Галлей виконав завдання, провівши спостереження за повний період обернення вузлив зірки 18 років. Побіжно він відкрив вікове прискорення руху Місяця, яке було значно пізніше вивчено Лапласом. Він також вивів велику довгоперіодичну нерівність у русі Юпітера і Сатурна, яка пов'язана близькою сумірністю в періодах обернення цих планет.

Помер Галлей 14 січня 1742 р., а комета його імені у 2061 році знову з'явиться на земному небосхилі...

**В.О.Добровольський,
професор**

французький математик А.Клеро і його помічника математик Горгензі Лепот уточнили розрахунки, враховуючи вплив руху Юпітера і Сатурна. Цей вплив, як виявилось, затримав повізу комети майже на півтора року. Комета була відкрита в останні дні

